

בש"פ 5056/19 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5056/19

לפני: כבוד השופט ג' קרא

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי לנוער
בנצרת במ"ת 24322-01-19 מיום 24.7.2019
שניתנה על ידי כב' השופט ערפאת טאהא, בקשה
לתיקון הערר

תאריך הישיבה: כ"ו בתמוז התשע"ט (29.07.19)

בשם העורר: עו"ד אביגדור פלדמן
בשם המשיבה: עו"ד דפנה שמול

החלטה

לפניי ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית משפט לנוער (כב' השופט ע' טאהא) מיום 23.7.2019 במ"ת 24322-01-19 בגדרה נדחתה בקשת העורר לעיין חוזר בהחלטה לעצרו עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

רקע וטענות הצדדים

1. ביום 10.1.2019 הוגש נגד העורר, שהיה אז קטין כבן 17 שנים ושמונה חודשים, ונאשם נוסף יליד שנת 1990 (להלן: הנאשם הנוסף), כתב אישום המייחס להם ביצוע בצוותא של מעשה רצח, גניבה ושיבוש מהלכי משפט.

על פי עובדות כתב האישום, בתמצית, משך מספר חודשים לפני מעשה הרצח, נתן הנאשם הנוסף בלית ברירה כסף לקטינה ילידת שנת 2002 (להלן: המנוחה) בסכומים של מאות שקלים בכל פעם, כאשר בשלב כלשהו מאס הנאשם הנוסף בכך והוא החליט להמיתה. לשם כך, פנה הנאשם הנוסף ביום 23.11.2018 אל העורר וביקש ממנו להגיע למאפייה בה עבדו השניים כדי לעשות מעשה "שאף אחד לא ידע עליו". בהמשך לכך, ביקש הנאשם הנוסף מהמנוחה להגיע למאפייה ושכנעה להיכנס לתוכה. משהגיעה המנוחה אל המאפייה רצחו אותה הנאשם הנוסף והעורר תוך שהם משספים את גרונה וגורמים לפצעי דקירה במקומות נוספים בגופה. לאחר מעשה הרצח, גנבו השניים כסף שהיה ברשותה והשליכו את גופתה לפח האשפה הסמוך למאפייה, וכן החלו בפעולות לניקוי הזירה ולטשטוש עקבותיהם.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה נגד העורר והנאשם הנוסף בקשה למעצרים של השניים עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם. ביום 5.3.2019, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרים של העורר והנאשם הנוסף עד תום ההליכים, וזאת לאחר שהצהיר בא כוח הנאשמים כי קיימות ראיות לכאורה ועילת מעצר. באשר לעורר, התקבל בעניינו תסקיר מעצר ובו לא ניתנה המלצה לחלופת מעצר בשל חומרת העבירה ותוצאותיה הטררגיות.

3. ביני לביני הוחלף ייצוגו של העורר. ביום 16.6.2019, הוגשה בקשה שכותרתה "בקשה לשחרור מידי ממעצר בלתי חוקי", ובה טען בא כוחו הנוכחי של העורר כי העורר נעצר עד תום ההליכים נגדו רק על סמך הצהרת בא כוחו הקודם בדבר קיומן של ראיות לכאורה, וזאת מבלי שבית המשפט בחן את חומר הראיות. עוד נטען כי בעניינו של העורר הוגש תסקיר חיובי; כי שירות המבחן התרשם כי בני משפחתו מסוגלים לפקח עליו באופן ראוי, אך הוא נמנע ממתן המלצה לשחרור העורר רק בשל חומרת העבירה. לפיכך, עתר העורר לשחרורו לחלופת מעצר.

בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה בקבעו, בין היתר, כי לא קיימת חובה על בית המשפט לבחון את חומר הראיות בעצמו מקום שהסניגור נתן הסכמה לקיומן של ראיות לכאורה, וכי מאחר והסניגור הקודם נתן הסכמתו לכך, אין מקום לשוב ולבחון עניין זה מחדש. ערר שהגיש העורר על החלטה זו נמחק בהמלצת בית המשפט (כב' השופטת ברק-ארז) ביום 30.6.2019, במסגרתו הוסכם כי "המדינה לא תתנגד להגשתה של בקשה לעיון חוזר, לאחר שיתקיימו הדיונים במועדי ההוכחות שנקבעו לפני פגרת בית המשפט. לא יועלו טענות סף מטעם המדינה במסגרת הבקשה לעיון חוזר, אך שני הצדדים שומרים על מלוא טענותיהם לגוף הדברים לעניין הראיות וחלופת המעצר."

4. בהמשך לכך, ולאחר שהתקיימו חמש ישיבות הוכחות שהיו קבועות בתיק עובר לפגרת בתי המשפט, הגיש העורר בקשה לעיון חוזר לבית המשפט המחוזי, וזו נדונה לפניו ביום 18.7.2019. בית המשפט המחוזי דן בתשתית הראייתית וקבע כי בעניינו של העורר קיימות ראיות לכאורה לביצוע בצוותא של מעשה הרצח, וכי חרף היותו קטין, אין חלופת מעצר שתאין את מסוכנותו בנסיבותיו של המקרה דנן.

5. מכאן הערר שלפניי, בגדרו טוען בא כוח העורר כי בית המשפט המחוזי לא ייחס משקל הולם לעובדה כי בעת הגשת כתב האישום העורר היה קטין ומשכך חלים עליו כללים מיוחדים המצמצמים את האפשרות לעצרו עד תום ההליכים, כעולה מסעיף 10 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, וכעולה מפסיקת בית משפט

זה. עוד נטען כי בית המשפט המחוזי לא דן במטרת המעצר ובמסוכנות העולה מהעורר, וכי עילת המעצר מבוססת על חומרת העבירה בלבד.

בדיון שהתקיים לפניי ביום 29.7.2019, בא כוח העורר הודיע כי הוא אינו חולק על קיומן של ראיות לכאורה, על אף שטען נגדן בערר שהגיש, וכי הוא מבקש מבית משפט זה לבחון אפשרויות של חלופת מעצר.

6. באת כוח המשיבה התנגדה לבקשה וסברה כי יש להותיר את החלטת בית המשפט המחוזי על כנה. לדידה, העובדה שמדובר בקטין אינה שוללת מניה וביה אפשרות מבית המשפט להחליט שאין חלופת מעצר שתאיין את מסוכנותו. כך, נטען כי בתסקיר שהוגש בעניינו של העורר לא בא שירות המבחן בהמלצה לשחררו לחלופת מעצר, וכי מהתסקיר עולה שישנו קושי להעריך את רמת המסוכנות הנשקפת מהעורר, אך מעשיו החמורים משקפים מסוכנות גבוהה וחשש לשיבוש.

דיון והכרעה

7. לאחר שקראתי את הערר על נספחיו והאזנתי לטענות הצדדים בדיון, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל במובן זה שמצאתי כי בנסיבות המקרה דנן יש מקום להורות על קבלת תסקיר מעצר נוסף בעניינו של העורר.

8. אכן, עבירת הרצח שבה מואשם העורר היא מהחמורות שבספר החוקים, והיא נושאת בצדה חזקת מסוכנות סטוטורית ואף מקימה חשש מובנה להימלטות מהדין, בהתחשב בכך שהעונש הקבוע בצדה הוא מאסר עולם (ראו: בש"פ 2237/19 מדינת ישראל נ' פלונית, פסקה 9 (3.4.2019); בש"פ 6722/15 נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (26.10.2015)).

9. יחד עם זאת, בעניינים של קטינים נפסק בבית משפט זה כי:

"מעצרו של קטין מאחורי סורג ובריה עד לסיום משפטו איננו מתאפשר אלא כמוצא אחרון ובאין אפשרות אחרת להבטיח את שלום הציבור ואת תקינותו של ההליך הפלילי (ראו דבריו של השופט ח' מלצר (כתוארו אז) בבש"פ 2347/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 18-20 וכן פסקה 22 ("חוקה מעצרים כולל [...] באופן מפורש את קטינותו של נאשם כ"טעמים מיוחדים", המאפשרים מעצר בתנאי פיקוח אלקטרוני, וזאת גם לגבי עבירות, אשר יש לגביהן חזקת מסוכנות)... (בש"פ 3313/19 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 15 (19.5.2019)).

10. מהתסקיר שהוגש בעניינו של העורר עולה כי עד למעצרו תפקד העורר באופן חיובי והולם לגילו, לא גילה התנהגויות אלימות ולא היה מעורב באירועים חריגים, וכי הוא נעדר עבר פלילי. מהעובדת הסוציאלית של בית המשפט נמסר לשירות המבחן כי העורר הוא עצור שקט וממושמע, וכי הוא משתף פעולה באופן מלא עם הסוהרים ועם גורמי החינוך והטיפול. שירות המבחן התרשם, בהסתמך על שיחות שקיימו עם העורר ובני משפחתו, ובהסתמך על ממצאי בדיקה פסיכולוגית שעבר העורר, כי "לא קיבלנו עד כה מענה מניח את הדעת בנוגע לפער העצום בין תפקודו החיובי

של הנער, לכאורה, בתחומי חייו השונים לבין העבירה החמורה ביותר אשר מיוחסת לו בכתב האישום דנן". עם זאת, שירות המבחן התרשם כי העורר מתייחס לעבירה באופן נקודתי ומצומצם, וכי הוא בעל אפקט רגשי שטוח ובלתי מותאם.

בעניינו של העורר, בחן שירות המבחן שתי חלופות מעצר: האחת, בבית דודתו ובעלה בצירוף איזוק אלקטרוני, אולם שירות המבחן לא נקט עמדה כלשהי ביחס לחלופה זו; והשנייה, במעון נעול, כאשר נמסר מהאחראים על מעון זה כי בשל גילו של העורר המתקרב ל-18, האופק הטיפולי המצומצם והתפוסה המלאה במעון, הם מסתייגים מקבלתו למסגרת זו בשלב זה.

11. בנסיבות אלו, ובהתחשב בכך שחלפה כחצי שנה מאז התסקיר האחרון שהוגש בעניינו של העורר, אשר הותיר סימני שאלה בכל הנוגע לאפשרות לאיין המסוכנות הנשקפת ממנו, סבורני כי מן הראוי למצות את בחינת האפשרויות השונות לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעורר שלא על דרך של מעצר מאחורי סורג ובריח. לפיכך, אני מורה כי שירות המבחן יגיש לבית המשפט המחוזי תסקיר מעצר ממצה שיתייחס לאפשרות לאיין המסוכנות הנשקפת מהעורר עד ליום 5.9.2019, שלאחריו יבחן בית המשפט המחוזי על פי שיקול דעתו, בהתחשב באמור בתסקיר ובהתחשב במכלול השיקולים הצריכים לעניין, אם יש מקום להורות על חלופת מעצר בעניינו של העורר או על מעצר בפיקוח אלקטרוני. ויובהר, כי אינני מביע עמדה בדבר אפשרות שחרור העורר לחלופת מעצר.

ניתנה היום, ד' באב התשע"ט (5.8.2019).

ש ו פ ט